

NITOs hovedsynspunkter Digital Agenda

Digitalisering er avgjørende for å lykkes framover i alt fra verdiskaping, klima og helse. Mangel på IKT-utdannede vil kunne gå utover gjennomføringsevne og kontinuitet i disse satsingene. Det bidrar også til at virksomheter velger å offshore oppgaver. Et lite land som Norge må sikre at vi har en kritisk masse av IKT-kompetanse.

Styrk finansiering av IKT-fag

Dagens finansieringssystem gir institusjonene for lave insentiver til å opprette eller dreie undervisningen mot IKT-fag. Dette ble også påpekt av Produktivitetskommissjonen. Det er enklere å opprette studieplasser som ikke koster like mye.

Ingeniør- og teknologutdanninger er kostnadskrevende. Til tross for dette er ingeniørutdanning plassert på nest laveste nivå i dagens finansieringssystem. I dag befinner disse utdanningene seg i kategori E. Vi mener de på sikt bør opp til kategori B.

Reduser frafall

Mer penger til utdanningene kan også bidra til redusert frafall. Gjennomstrømning på ingeniørstudiet totalt er 65 % etter fem år. Satsing på gjennomstrømning innebærer at utdanningene har midler til infrastruktur og lærerkrefter. Det handler om å utdanne for framtidens behov, ikke fortidens.

Sats på kvinner

Kvinner er en uutnyttet ressurs i ingeniørutdanningene og særlig innen IKT. Av de som søker seg til ingeniør og realfagsyrker utgjør kvinner er 30,7 prosent. Andelen for IKT-utdanninger er på kun 17,9 prosent. Kjønnssdelte utdanningsvalg bidrar til å opprettholde det kjønnssdelte arbeidsmarkedet. Høgskoler og universiteter bør iverksette tiltak som bidrar til å rekruttere og beholde studenter av det underrepresenterte kjønn.

Mer IKT i andre ingeniørutdanninger

Meldingen viser til at redusert sysselsetting i olje- og gassnæringen betyr at ledige ingeniører kan gå inn og demme opp for mangel på IKT-kompetanse. Mange ingeniører med 3-årig utdanning vil slite med dette fordi de ikke har hatt nok IKT-undervisning. I dag er IKT-kunnskap lite vektlagt i rammeplanen for ingeniørutdanning. NITO mener derfor det må satses mer på digital kompetanse i andre ingeniørutdanninger.

Flere tiltak i skolen

NITO mener barn og unges kompetanse i realfag og teknologi må styrkes i grunnskolens ungdomstrinn og i videregående skole. Det må tilstrebes en undervisningsform som inspirerer elevene, med både en praktisk og teoretisk tilnærming til fagene. Eksempler på slik undervisning er Teknologi og Design (barne- og ungdomstrinn), Teknologi i praksis (ungdomstrinn) og Teknologi og forskningslære (videregående skole). Samtidig stiller vi spørsmålsteget ved at teknologifagene ofte blir valgfag.

Øk læringsintensiteten i arbeidslivet

IT-næringen utvikler seg raskt, og arbeidslivet er inne i en omfattende digitalisering. De under 35 kalles gjerne digitalt innfødte fordi de er født inn i en digital verden. Likevel er det de over 35 som utgjør størsteparten av de som skal gjennomføre endringene. Det krever økt læring i arbeidslivet. For en tid tilbake spurte NITO egne IKT-medlemmer om arbeidsgiver legger til rette for at de kan holde seg faglig oppdatert. En av fem svarte at arbeidsgiver ikke la til rette for dette. Dette er illevarslende på et område hvor utviklingen går raskt. Etter- og videreutdanningstilbudet må styrkes.

Bedre informasjonssikkerhet

Motparter i internasjonale konflikter eller krigføring benytter seg i økende grad av IKT og digitale angrep. For Norge betyr det økt risiko når sivile tjenester digitaliseres og kobles på nett. NITOs erfaring er at mange har mest fokus på at ting skal virke, og for lite fokus på informasjonssikkerhet. I tillegg undervurderes viktigheten av å sikre støttefunksjonene for samfunnskritiske IKT-løsninger. Lysneutvalgets gjennomgang viser at tilsynene som skal forebygge gjennom å føre kontroll med sårbarhetsreducerende tiltak har for lav IKT-sikkerhetekompetanse og/eller lav kapasitet til å gjennomføre tilsyn.

Informasjonssikkerhet i utdanningene

Mangel på kompetanse er det største digitale sårbarheten. NITO støtter Lysneutvalgets forslag om en nasjonal kompetansestrategi for IKT-sikkerhet herunder innføring av krav til IKT-sikkerhet i alle IKT-bachelorgrader. Kapasiteten på mastergrader innen IKT-sikkerhet må også styrkes.

Samarbeid om kompetanse i det offentlige

I offentlig sektor er det for lav utnyttelse av de gode kompetansemiljøene som finnes, samtidig som andre miljøer mangler nødvendig kompetanse. NITO ønsker økt samarbeid og at man i sivil sektor tar lærdom av sikkerhetskompetansen i forsvarssektoren.

Bestillerkompetanse

Digital Agenda peker på at IKT-sikkerhet er med fra starte av ved anskaffelser. Dette skulle vi gjerne sett konkretisert. Bestillerkompetansen innen IKT-sikkerhet må heves. Man bør vurdere å etablere en rådgivningskapasitet for å bistå samfunnskritiske virksomheter med å vurdere IKT-sikkerheten i forbindelse med anskaffelser.

Offshoring

Sikkerhetsrisikoen ved offshoring skyldes en rekke forhold som ligger utenfor selv IKT-systemene slik som bl.a. sikkerhetspolitisk stabilitet og handelsavtaler. Disse forholdene er vanskelige å vurdere for den enkelte virksomhet. Tidligere måtte Datatilsynet godkjenne søknader om å flytte data over landegrenser. I dag er det kun meldeplikt til Datatilsynet. NITO mener det må innføres en offentlig godkjenningsordning av offshoring.

Trond Markussen
President

Kontaktinformasjon:

Lars Eriksen, rådgiver, lars.eriksen@nito, tlf. 951 24 591